

Gemeenschapsregels

Hoofdboodschap:

Voorwaarde voor een vreedzame, niet-gewelddadige samenleving is dat de hele gemeenschap betrokkenheid toont bij mogelijke conflictsituaties. Gemeenschapsregels opstellen en jongeren betrekken bij het formuleren daarvan is de eerste stap om democratische participatie, cohesie en groepsverantwoordelijkheid te bereiken.

Trefwoorden: conflicten oplossen, participatiedemocratie, gemeenschapsregels

Samenvatting:

Gemeenschapsregels zijn het referentiekader voor de regulering van, en het naar behoren functioneren van een groep en het aangeven van grenzen om conflicten en disruptie te voorkomen.

Jongeren betrekken bij het opstellen van regels die van invloed zijn op hun groep en op henzelf. Grenzen en consequenties aangeven. Ze ertoe aansporen dat ze zich inzetten om conflicten te voorkomen. Hun verantwoordelijkheidsgevoel en betrokkenheid bij de groep vergroten.

Module	Groepsgrootte	Leeftijdsgroep	Duur
• Voorkomen	• klein • middelgroot	• 16 - 19	• 1 uur

Doelstellingen van de activiteit

- Jongeren ertoe aanzetten om zich te bemoeien met het opstellen van gemeenschapsregels en -overeenkomsten
- Jongeren ertoe aanzetten om democratische en participatiestrategieën te bedenken voor het opstellen van regels en om in actie te komen en conflicten op te lossen
- Jongeren helpen om zich te identificeren met gemeenschapsregels en zo hun betrokkenheid en verantwoordelijkheid te vergroten

Deelnemers

Geschikt voor gebruik in diverse groepen

Beschrijving van de activiteit

Stap 1:

Begin met een brainstormsessie over de regels:

Welke regels zijn er? Waar zijn ze voor bedoeld? Kunnen alleen overheidsinstanties regels opstellen? Moeten overheidsinstanties zich houden aan de regels die ze opstellen? Kunnen mensen die geen bestuursfunctie hebben regels opstellen? Wat kun je doen om regels op te stellen? Voor welke zaken zijn er allemaal regels gemaakt (school, familie, etc.)? Welke regels bevallen je het minst?

Laat ze nadenken over jullie organisatie en vertegenwoordigers (bijv. leerlingen, docenten, administratief personeel, stafmedewerkers, families, etc.).

Stap 2:

Maak een presentatie van wetten of regels die betrekking hebben op rechten en plichten op het gebied van jullie organisatie (*kijk bijvoorbeeld naar wat voor wetgeving er is op gebied van onderwijs in jullie land*). Ga vooral in op aspecten die gerelateerd zijn aan gemeenschapszin en vraag de studenten om voorbeelden te geven van situaties die ze hebben meegemaakt of waar ze over hebben gehoord waarin de wetgeving niet is toegepast en welke straf daarvoor is opgelegd. Vraag de deelnemers wat ze van de regels vinden en of ze vinden dat er bepaalde aspecten ontbreken (zo ja, noteer die dan op het bord). Probeer voorbeelden aan te dragen die mogelijk van invloed zijn (geweest) op deze groep (bijv.: stakingen of demonstraties voor leerlingen jonger dan 18) en de wetgeving die eraan gerelateerd is.

Benadruk dat deze regels gelden voor alle instellingen en personen die op hetzelfde gebied werkzaam zijn (bijv. landelijke onderwijswetgeving of gemeenschapsregels van jullie instelling). Benadruk ook dat het noodzakelijk is om van alle regels op de hoogte te zijn. Leg verder uit dat het belangrijk is dat we ons aan die regels die het algemeen belang dienen houden.

De behoefte om te praten over mechanismes en tools om regels mee te kunnen veranderen zou naar voren kunnen komen. Dit kan worden besproken in een volgende sessie (bijv. hoe kunnen jongeren toch participeren als ze het niet eens zijn met sommige regels).

Stap 3:

Laat de deelnemers hun eigen gemeenschapsregels opstellen op basis van de normen die ze al hebben vastgesteld in de vorige stap. Maak subgroepjes (max. 6-7 personen) en vraag ze om een lijst in twee kolommen te maken van alledaagse conflictsituaties (e.g. hoon/disrespect, iemand in de rede vallen, etc.). In de eerste kolom zetten ze de gemeenschapsregels die door de groep zijn voorgesteld en in de tweede kolom zetten ze corrigerende maatregelen die kunnen worden genomen tegen mensen die zich niet aan deze regels houden. Om ervoor te zorgen dat iedereen actief meedoet, vraagt u iedere deelnemer om een regel op te stellen in zijn/haar subgroepje en laat u ze allemaal corrigerende maatregelen opstellen.

Schrijf een voorbeeld op het bord:

GEMEENSCHAPSREGELS

"Geen vernielingen aanbrengen aan meubilair"

"Onderbreek de persoon die aan het woord is niet"

Als je toch iets vernielt ...

Als je hem toch onderbreekt ...

CORRIGERENDE MAATREGEL

"Moet je de klusjesman helpen bij de reparatie"

"Bereid een presentatie van 5 minuten voor die je in de volgende les moet geven"

Vereisten bij het opstellen van de regels:

- De relaties tussen en rechten van alle deelnemers aan de workshop of alle leerlingen van de school voor ogen houden
- Iedereen moet het eens zijn met de regels

Stap 4:

Discussieer over de regels die de subgroepen hebben opgesteld en maak een definitieve lijst van de regels waarmee iedereen het eens is. Feliciteer de groep met het bereiken van de consensus en praat na over de moeilijkheden waar ze tegenaan zijn gelopen in deze oefening. De regels die zijn opgesteld, moeten voor iedereen zichtbaar worden geplaatst (plak de lijst bijvoorbeeld op karton, zet 'm in een blog, of in het sociale netwerk van de groep, etc.). Ook moeten de regels worden ondertekend door alle groepsleden om hun commitment te vergroten.

Benodigde materialen

Bord, papier, pen, karton, stiften

Methodologie

Groepsdiscussie

Advies voor Trainer

- Begeleid de jongeren in het proces van het zich kunnen identificeren met en het opstellen van de regels. Zorg ervoor dat alle deelnemers hun zegje kunnen doen en hun mening kunnen geven over de formulering van de regels
- Indien de regels die de groep voorstelt in tegenspraak zijn met de regels van jullie organisatie/school, laat de groep dan in een andere sessie aan de slag gaan met de bestaande mechanismes en tools om de betreffende regels aan te passen

Bronnen / Literatuur

Storni C., Carpentieri Y., Alonso E. (n.a.). Normas de Convivencia en el aula. *Ministerio de Educación y Deportes de la Nación: Argentina*

CC - Attribution-NonCommercial-ShareAlike
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

Gemeenschapsregels. Ontvangen op Friday July 10, 2026 van <https://toolbox.ycare.eu/courses/YCARE345/>

<https://www.ycare.eu>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie vormt geen goedkeuring van de inhoud die alleen de opvattingen van de auteurs weerspiegelt, en de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor enig gebruik dat kan worden gemaakt van de daarin opgenomen informatie.